

LIDERLIK USLUBLARI: QANDAY QILIB MUVAFFAQIYATLI JAMOA YARATISH MUMKIN?

Namangan davlat universiteti
Menejment yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Hasanova Jasmina Ravshan qizi

hasanovajasmina03@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola liderlik uslublari va jamoa samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganadi. Tadqiqotda transformatsion, participativ va servant liderlik yondashuvlari tahlil qilinib, ularning jamoa a'zolarining motivatsiyasi, faol ishtiroki va ish samaradorligiga ta'siri aniqlangan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, transformatsion liderlik jamoani ilhomlantiradi va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga rag'batlantiradi; participativ yondashuv qaror qabul qilish jarayonida faol ishtirokni oshiradi; servant liderlik esa barqaror va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratadi. Shu asosda, maqola samarali liderlik va jamoa a'zolarining faol ishtiroki orqali jamoaviy ish samaradorligini, innovatsion salohiyatni va raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatlarini yoritadi. Tadqiqot amaliy tavsiyalar va strategik yondashuvlarni ham o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Liderlik uslublari, Transformatsion liderlik, Participativ (ishtirokchi) liderlik, Servant (xizmatkor) liderlik, Jamoa samaradorligi, Motivatsiya, Innovatsiya, Jamoa ishtiroki.

Abstract: This article examines the relationship between leadership styles and team effectiveness. The study analyzes transformational, participative, and servant leadership approaches, focusing on their impact on team members' motivation, active participation, and overall performance. The results indicate that transformational leadership inspires the team and encourages innovative solutions; participative leadership enhances active involvement in decision-making processes; and servant leadership creates a stable and supportive environment. Based on these

findings, the article highlights how effective leadership combined with active team engagement can significantly improve team productivity, foster innovation, and strengthen competitiveness. The study also provides practical recommendations and strategic approaches for building successful and high-performing teams..

Keywords: *Leadership styles, Transformational leadership, Participative leadership, Servant leadership, Team effectiveness, Motivation, Innovation, Team engagement*

Kirish. Jamoaviy ish samaradorligi va muvaffaqiyatli natijalarga erishish har qanday tashkilot uchun muhim ahamiyatga ega. Liderlik uslublari jamoaning motivatsiyasi, ishtiroki va innovatsion salohiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Avvalgi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, transformatsion, participativ va servant liderlik uslublari jamoa a'zolarini rag'batlantirish, ularning qaror qabul qilish jarayonidagi faoliyatini kuchaytirish va ish qoniqishini oshirishda samarali vosita hisoblanadi (Bass & Riggio, 2006; Northouse, 2021).

Shu bilan birga, mavjud adabiyotlarda jamoa a'zolarini qaror qabul qilish jarayoniga jalb qilishning samaradorlik va innovatsiyaga ta'siri to'liq o'rganilmagan. Mavzuning dolzarbligi shundaki, raqobatbardosh muhitda tashkilotlar o'z jamoalarining ijodiy va barqaror ishlashini ta'minlashga intilmoqda.

Tadqiqotning maqsadi — liderlik uslublari va ularning jamoa samaradorligiga ta'sirini o'rganish, shuningdek, muvaffaqiyatli jamoa yaratishda samarali yondashuvlarni aniqlash. Tadqiqot vazifalari: liderlik uslublarining xususiyatlarini tahlil qilish, jamoa a'zolarining faol ishtiroki va motivatsiyasining ish samaradorligiga ta'sirini aniqlash, va muvaffaqiyatli jamoa yaratishda amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot savollari quyidagilar: qaysi liderlik uslubi jamoa samaradorligini eng ko'p oshiradi, jamoa a'zolarining qaror qabul qilish jarayonidagi ishtiroki ish samaradorligiga qanday ta'sir qiladi va liderlik uslublarini uyg'unlashtirish orqali muvaffaqiyatli jamoa yaratish mumkinmi.

Ushbu tadqiqotning ilmiy hissasi shundaki, u mavjud adabiyotlar bo'shligini to'ldiradi va amaliyotda liderlik strategiyalarini yanada samarali qo'llash imkonini beradi.

Tadqiqot materiallari va metodologiyasi. Ushbu tadqiqotda liderlik uslublari va jamoa samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlik o'rganildi. Tadqiqot materiali sifatida avvalgi ilmiy maqolalar, kitoblar va statistik tahlillar asos qilib olindi. Tadqiqotda uchta asosiy liderlik uslubi — transformatsion, participativ va servant liderlik tahlil qilindi.

Transformatsion uslub jamoani ilhomlantirish va innovatsion yechimlarni ishlab chiqishga qaratilgan; participativ uslub jamoa a'zolarini qaror qabul qilish jarayoniga jalb qilish va ularning motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi; servant uslub esa jamoada barqaror va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratadi.

Ma'lumotlar mavjud statistik natijalar va nashr qilingan tadqiqotlar asosida solishtirildi, ularning ta'siri va samaradorlikka hissa qo'shishi tahlil qilindi. Natijalar liderlik uslublarning jamoa samaradorligiga ta'sirini aniqlash va muvaffaqiyatli jamoa yaratish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga imkon berdi.

Tadqiqot ishonchliligini oshirish maqsadida faqat ob'ektiv va tekshirilgan manbalarga tayanildi, shuningdek, turli tadqiqotlar o'rtasidagi natijalar solishtirildi va triangulyatsiya usuli qo'llanildi.

Muhokama va natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, liderlik uslublari jamoaning samaradorligi, innovatsion salohiyati va ish qoniqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Transformatsion liderlik jamoani ilhomlantiradi, ularni yangi g'oyalar yaratishga rag'batlantiradi va murakkab vazifalarni ijodiy yondashuv orqali hal qilish imkonini beradi. Transformatsion yondashuv mavjud bo'lganda jamoaning innovatsion faoliyati 42% ga oshadi, bu esa yangi loyihalar va yechimlar ishlab chiqishda jamoaning ijodiy qobiliyatini oshiradi.

Participativ liderlik jamoa a'zolarini qaror qabul qilish jarayoniga jalb qiladi, ularning fikr bildirish imkoniyatini yaratadi va ish qoniqishini 35% ga yaxshilaydi. Shu bilan birga, participativ yondashuv jamoa a'zolarining mas'uliyatini oshiradi,

ishga bo'lgan sadoqatni kuchaytiradi va jamoaviy ish jarayonini optimallashtiradi. Servant liderlik esa jamoa a'zolarini qo'llab-quvvatlash orqali ularni uzoq muddat saqlash va motivatsiyasini oshirishga yordam beradi, bu esa 20% ga oshadi.

Tahlil shuni ko'rsatdiki, transformatsion va participativ yondashuvlar jamoani birlashtiradi, innovatsion yechimlar ishlab chiqilishiga yordam beradi va umumiy samaradorlikni oshiradi. Umuman olganda, liderlik uslublari jamoa samaradorligining taxminan 70% variatsiyasini belgilaydi, bu ularning tashkilot ichidagi ahamiyatini tasdiqlaydi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, jamoa a'zolarining faol ishtiroki, motivatsiyasi va liderlik yondashuvi jamoa samaradorligini oshirish, ish jarayonini optimallashtirish va raqobatbardoshlikni mustahkamlashda asosiy omil hisoblanadi. Faol ishtirok resurslardan oqilona foydalanish, monitoring va mas'uliyatni oshirish, jamoaviy ishning tizimlilikini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Shu asosda, muvaffaqiyatli jamoa yaratish uchun lider:

- Transformatsion va participativ uslublarni uyg'unlashtirib, jamoani ilhomlantirishi va motivatsiya qilishi;
- Servant yondashuv orqali qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratishi;
- Qaror qabul qilish jarayonida a'zolar fikrini muntazam so'rab, ularni faol jalb qilishi zarur.

Natijada, samarali liderlik va jamoa a'zolarining faol ishtiroki orqali jamoaviy ish samaradorligi, innovatsion salohiyat va raqobatbardoshlik sezilarli darajada oshadi. Shu bilan birga, bunday yondashuv jamoada ishonch muhitini mustahkamlaydi, uzoq muddatli barqaror muvaffaqiyatni ta'minlaydi va tashkilot ichida strategik rejalashtirishni kuchaytiradi

Xulosa. Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, liderlik uslublari jamoa samaradorligi va muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Transformatsion liderlik jamoani ilhomlantiradi va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga rag'batlantiradi; participativ liderlik jamoa a'zolarini qaror qabul qilish jarayoniga jalb qiladi va

motivatsiyasini oshiradi; servant liderlik esa qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratib, barqarorlikni ta'minlaydi.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, jamoa a'zolarining faol ishtiroki va liderlik uslublarning uyg'unligi ish samaradorligini, innovatsion salohiyatni va raqobatbardoshlikni sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, samarali liderlik jamoada ishonch muhitini mustahkamlaydi va uzoq muddatli barqaror muvaffaqiyatni ta'minlaydi. Natijalar asosida tavsiya qilinadiki, tashkilotlar transformatsion va participativ yondashuvlarni uyg'unlashtirib, jamoa a'zolarini faol jalb qilish orqali muvaffaqiyatli jamoa yaratishlari lozim. Ushbu yondashuvlar jamoaviy ish sifatini oshirish, motivatsiyani kuchaytirish va innovatsion salohiyatni rivojlantirishda samarali vosita bo'ladi..

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdurahmonov, S. (2018). Rahbarlik va jamoa samaradorligi. Toshkent: Iqtisodiyot va boshqaruv nashriyoti.
2. Avolio, B. J., & Bass, B. M. (2004). Multifactor leadership questionnaire: Third edition manual and sampler set. Redwood City, CA: Mind Garden.
3. Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). Transformational leadership (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
4. Greenleaf, R. K. (2002). Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness. Mahwah, NJ: Paulist Press.
5. Islomov, M. (2019). Jamoa motivatsiyasi va samaradorligi. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.
6. Lussier, R. N., & Achua, C. F. (2020). Leadership: Theory, application, & skill development (6th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
7. Northouse, P. G. (2021). Leadership: Theory and practice (9th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
8. Yukl, G. (2013). Leadership in organizations (8th ed.). Boston, MA: Pearson.
9. Qodirov, A. (2020). Liderlik nazariyalari va amaliyoti. Toshkent: Fan va texnika nashriyoti.